

Naukowcy: w Europie żyją łosie z trzech linii genetycznych

Obecnie w Europie występują trzy różne linie genetyczne łosia: skandynawska, polsko-białoruska oraz wschodnia - wykazały najnowsze badania genetyczne, które przeprowadzili naukowcy z kilku krajów oraz USA pod kierunkiem dr Magdaleny Niedziałkowskiej z Instytutu Biologii Ssaków PAN w Białowieży.

Populacja skandynawska żyje w izolacji od pozostałych ze względu na warunki geograficzne, natomiast pozostałe miesza się ze sobą, choć populacja polsko-białoruska wyróżnia się, jest genetycznie odrębna, dlatego warto ją chronić - poinformowała w środę PAP dr Niedziałkowska.

Wyniki badań opublikowano w prestiżowym czasopiśmie naukowym "Journal of Biogeography". Badania przeprowadzono we współpracy z prof. Krisem Hundertmarkiem z University of Alaska w Fairbanks, USA oraz naukowcami i przyrodnikami z 9 innych krajów Europy centralnej, północnej i wschodniej.

Zdobyta wiedza może być przydatna w kontekście pojawiających się pomysłów np. na przywrócenie możliwości polowania na łosie w niektórych regionach w Polsce czy planowania gospodarki łowieckiej - oceniła Niedziałkowska.

Łosie w Polsce są zwierzętami łownymi, ale nie wolno na nie polować, bo chroni je moratorium na odstrzał wprowadzone w 2001 r. przez ministra środowiska. W 2014 r. minister rozważał zniesienie tego moratorium, jednak po protestach od pomysłu odstąpiono.

Naukowcy przeprowadzili analizy mitochondrialnego DNA (mtDNA) 650 łosia z 16 populacji z całej Europy. "Wykazano, że obecnie istnieją trzy linie genetyczne łosia w Europie: zachodnia, która zamieszkuje niemal wyłącznie Skandynawię i Finlandię, centralna obejmująca swym zasięgiem głównie Polskę i Białoruś oraz wschodnia, występująca w centralnej i wschodniej części kontynentu" - poinformowała dr Niedziałkowska. Wskazała, że w części kontynentalnej łosie swobodnie się przemieszczają na duże odległości, zaś łosie skandynawskie nie miesza się z pozostałymi. Główną naturalną przeszkodę stanowi Morze Bałtyckie.

Naukowcy ustalili, że linie genetyczne łosia wyewoluowały w trakcie ostatniego zlodowacenia - ok. 28 tys. lat temu i pochodzą z trzech obszarów występowania tych zwierząt: położonego w południowo-zachodniej Europie, w centralnej Europie - w okolicach Karpat, oraz w Europie wschodniej i południowo-wschodniej.

"Po ustąpieniu lodowca łosie zwiększyły zasięg występowania w Europie. Populacja europejskich łosia zaczęła się zmniejszać dopiero w ciągu ostatnich dwóch tysięcy lat" - poinformowała Niedziałkowska. Obecnie w Europie na zachód od Polski łosie niemal nie występują. Także południe Europy nie jest teraz naturalnym miejscem występowania łosia, bo lubią chłodny klimat.

"Do tej pory wszystkie dane o zasięgu występowania tego gatunku podczas maximum ostatniego zlodowacenia (19 tys. - 27 tys. lat temu) oraz niedługo po jego ustąpieniu, pochodziły z materiałów paleontologicznych. Na tej podstawie stwierdzono, że łos w trakcie ostatniego zlodowacenia występował na Półwyspie Apenińskim, Bałkanach oraz w okolicach Karpat. Przypuszczalnie jednak zasięg łosia w tym okresie mógł być znacznie większy, ponieważ na znacznych obszarach Europy wschodniej i południowo-wschodniej istniały odpowiednie warunki klimatyczne i siedliskowe dla wielu gatunków borealnych. Do tej pory nie było jednak żadnych badań genetycznych łosia w skali całego europejskiego zasięgu, które pozwoliłyby odtworzyć historię tego gatunku od okresu ostatniego zlodowacenia" - podkreśliła Niedziałkowska.

Gdy lodowiec ustąpił, łosie zasiedliły północ Europy, poszczególne linie genetyczne spotykały się ze sobą w bardzo wąskiej strefie kontaktu, która znajdowała się na styku granic: Norwegii, Szwecji i Finlandii, oraz w drugiej - szerszej - w centralno-wschodniej części kontynentalnej Europy.

Badania zostały sfinansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

[PAP - Nauka w Polsce](#)